

LITERATURA

Josef Bejček: Obchodní závazky

Cílem publikace doc. Bejčka je zpracování obecných otázek obchodních závazků a problematiky kupní smlouvy především z hlediska potřeb výuky obchodního práva na právnické fakultě brněnské univerzity. Práce je rozdělena do dvou celků. V prvním autor popisuje úpravu obchodních závazků. V rámci toho věnuje pozornost působnosti obchodního zákoníku, problematice obchodních závazků a obchodní smlouvy, uzavírání obchodních smluv, zajištění závazků, změn závazků, dále se zabývá zánikem závazků, odpovědnostním závazkům a promlčení. Druhá část je zaměřena na problematiku kupní smlouvy. Po obecném vymezení pojmu se autor věnuje uzavírání kupní smlouvy, povinností a právům prodávajícího a kupujícího a konečně vedlejšími a souvisejícími smluvními ujednáními. Publikace ve spojení s dalšími knihami tohoto typu, vzniknuvší na katedře obchodního práva, má přispět k lepší orientaci studentů v rozsáhlé a složité problematice a rozšířit rejstřík možných studijních pramenů.

Karel Marek: K obchodním závazkovým vztahům

Publikace se věnuje otázkám smlouvy o prodeji podniku, leasingu a smlouvy o koupi, najaté věci, problematice a zásadám úvěrování a smlouvy o úvěru, licenční smlouvě k předmětu průmyslového vlastnictví a ochranným známkám, smlouvě o uložení věci a smlou-

vě o skladování. Dále pojednává o smlouvě o dílo obecně i ve vztahu k výslužbě. Zabývá se i smlouvou mandátní a komisionářskou, smlouvou o kontrolní činnosti, smlouvou zaslátelskou, smlouvou o přepravě věci, smlouvou o nájmu dopravního prostředku a o provozu dopravního prostředku. Stranou zájmu autora nezůstala ani smlouva zprostředkovatelská a otázky burzy cenných papírů, smlouva o obchodním zastoupení, o tichém společenství, o otevření akreditivu, o inkasu, smlouva o bankovním uložení, smlouva o běžném účtu a o vkladovém účtu.

Sborník: Aktuální otázky českého a československého konstitucionalismu (Sborník příspěvků z vědecké konference věnované prof. JUDr. Bohumilu Bazovi)

Sborník obsahuje příspěvky, které byly předneseny na vědecké konferenci konané 1. října 1992 na právnické fakultě Masarykovy univerzity věnované problematice českého a československého konstitucionalismu. Konference byla uspořádána na počest prof. JUDr. PhDr. Bohumila Baxy, který byl před padesáti lety umučen v koncentračním táboře. Příspěvky jsou rozděleny do tří částí.

V první části věnované aktuálním otázkám konstitucionalismu jsou obsaženy následující referáty:

– J. Kroupa: K některým aktuálními otázkám československého konstitucionalismu,

- V. Klokočka: Československý konstitucionalismus a moderní pojetí ústavního státu,
  - P. Peška: K otázce ideje české ústavy,
  - J. McEldowney: Citizenship rights and minorities: An essay on the constitutional protection of civil liberties in the United Kingdom,
  - K. Skotnicki: Możliwość wzajemnego korzystania y doswidczen konstytucjonalizmu czechoslowackiego i polskiego przy konstruowaniu nowych ustrojów państwowych,
  - M. Lakatoš: Pojem a pojetí svrchovanosti občanské společnosti,
  - V. Knapp: Zákonodárna moc ústavního soudu,
  - M. Povolný: Nezávislost, svrchovanost a federace,
  - I. Palúš: Význam slobody prejavu pri formovaní a rozvíjaní pluralitnej demokracie,
  - L. Cibulka: Ústava SR s akcentom na postavenie prezidenta SR,
  - M. Matula: Vývojové tendence československého parlamentarismu: po roce 1989 z hlediska jejich vztahu k ústavní teorii,
  - E. Valko: Súdna ochrana ústavnosti,
  - A. Gerloch: K recentnímu pojetí parlamentní demokracie,
  - J. Vašečka: Naděje a zklamání z práva a politiky,
  - J. Fiala: Vývoj ústavní regulace vlastnického práva a jeho odkaz v právním řádu,
  - J. Harvánek: Připustnost retroaktivity v právním státě,
  - M. Galvas – Z. Gregorová: Ústavní právo na práci a právo na zaměstnání,
  - V. Kratochvíl: Vazba v trestním řízení z pohledu Listiny základních práv a svobod (vybrané problémy),
  - P. Průcha: K některým otázkám správního soudnictví,
  - K. Jahelková: Některé aspekty doktriny práva na sebeurčení na příkladu Československa,
  - J. Svatoň: Poznámky k předpokladům a charakteru rozhodování v politické a ústavní rovině,
  - J. Filip: K návrhu Ústavy České republiky (poslanecká verze) z roku 1991,
  - V. Týč: Vnitrostátní aplikace mezinárodních smluv v ústavním systému Československa,
  - M. Lamparter: Český konzervativismus a československé ústavní koncepce.
- Samostatný soubor tvoří referáty věnované životu a dílu prof. JUDr. Bohumila Baxy. Do tohoto souboru byly zařazeny následující příspěvky:
- H. Bulín: Vzpomínky na profesora Bohumila Baxy,
  - V. Pavlíček: Názory B. Baxy na politické strany, hodnoty demokracie a naše současnost,
  - K. Schelle: Názory prof. JUDr. PhDr. Bohumila Baxy na organizaci veřejné správy,
  - T. Knoz: Přehled hlavní publikační činnosti Bohumila Baxy.
- Třetí soubor příspěvků byl věnován aktuálním otázkám z historie českého a československého konstitucionalismu. Soubor je tvořen příspěvky:
- K. Adamová: Idea smíšené vlády v české konfederaci,
  - K. Schelle: Počátky konstitucionalismu,

- L. Soukup: Poznámky k novelizaci prozatímní ústavy ČR,
- E. Vlček: Zakotvení vztahu moci zákonodárné a vládní a výkonné ústavní listinou ČR z roku 1920,
- P. Mates: K státoprávním problémům druhé republiky,
- K. Závacká: Zmocňovací zákonodárstvo v Československu v období roků 1918 - 1939,
- I. Schelleová: Odraz ústavního vývoje v organizaci soudnictví,
- J. Pinz: Filozofický základ nových československých ústavních koncepcí po roce 1945,
- P. Mosný: Legitimita vyhlásovacího aktu na Slovensku zo dňa 14. marca 1939,
- R. Veselá: Poznámky ke studiu spolkového zákona č. 134/1867 i.z.,
- I. Vojáček: K právní úpravě postavení politických stran v I. ČR a
- C. Moravčík: Domicil v minulosti a přítomnosti československého konstitucionalismu.

Ota Weinberger : *Filozofie, právo, morálka (Problémy praktické filozofické)*

Publikaci prof. Weinbergera je nutné považovat za soubor jeho statí, které mají postihnout rozpětí jeho myšlenkového úsilí. Soubor tvoří statě, které vznikly většinou v průběhu 80tých a začátkem 90tých let. První tři statě jsou představením jeho gnoseologické i metodologické orientace. Zajímavá a nesporně přínosná je zejména jeho stať věnovaná zdůvodnění dichotomní sémantiky jako gnoseologické bázi praktické filozofie. Z této pozice je potom analyzována úloha pravidel, zvláště normativních v životě jednotlivce i společnosti. Na to navazující další statě jsou příspěvkem k rozvoji současné právní teorie a filozofie. Kriticky odmítá metodologické pozice rozčleňující právní

teorii na protichůdné směry - přirozenoprávní a pozitivistické. Je zastáncem funkcionální analýzy jevů, a tedy i práva. To umožňuje pojímat právo nejen jako ideální entitu, ale i jako institucionální skutečnost. Přínos této pozice demonstruje analýzou demokracie a problémů souvisejících s otázkou moci, svobody a spravedlnosti. Poslední statě této publikace možno pokládat za pokus o nastínění cesty k novým koncepcím morálky zvýrazňujícím prospektivní funkci morálky a práva. Stať s názvem „Strach z davového šílenství“ se stává v této souvislosti výzvou nejen k formálnímu odmítání zla, ale zejména k proměně způsobu našeho myšlení a stylu života. Publikace prof. Weinbergera není jen představením jeho osobnosti, ale je i příspěvkem k rozvoji právní teorie a praktické filozofie v našem prostředí.

Ivo Telec : *Právo výkonných umělců v provozatelské praxi*

Práce se zabývá aktuální a v naší literatuře opomíjenou problematikou práva výkonných umělců jako práva příbuzného právu autorskému. Zaměřena je přitom na praktické otázky realizace tohoto práva zejména ve smluvních vztazích. Účelem této práce bylo kromě zevrubného popsání předmětného právního problému rovněž rehabilitování práva výkonných umělců jako práva smluvního. Pozornost proto autor věnuje i historickým otázkám vývoje tohoto práva u nás a zejména jeho vazbám na administrativní úpravu agentážní a pořadatelské činnosti. Vedle toho autor pojímá právo výkonných umělců v celkovém komplexu práv duševního vlastnictví, která u nás prožívají svou nynější renesanci a získávají nové tržní uplatnění. Kromě otázek právních vztahů vznikajících při zprostředkování umělecké činnosti je v této práci věnována autorova pozornost i základním smluvním otázkám činnosti ochranných organizací zastupujících autory a výkonné umělce při výkonu jejich práva podle autorského zákona. Práce tematicky spadá do oblasti práva autorského resp., širší sféry práva duševního vlastnictví. Její nedílnou součástí

jsou ale i otázky správněprávní, které zejména v nedávné minulosti podstatnou měrou profily realizaci těchto práv k výsledkům tvůrčí činnosti.

Sborník: *Normativnost a realita práva (Sborník příspěvků z mezinárodního semináře konaného v rámci programu TEMPUS ve dnech 15. - 22. 3. 1992 v Brně)*

Sborník obsahuje příspěvky z mezinárodního semináře konaného v rámci programu TEMPUS ve dnech 15. - 22. března 1992 v Brně:

- J. Blad: Trestní právo: nebezpečný nástroj sociální integrace,
- J. van der Hulst: Mulderův zákon: nová cesta v dopravním právu,
- J. Hielkema: Důkazní právo v nizozemském trestním právu,
- V. Kratochvíl: Stav a perspektivy trestněprávní reformy v ČSFR (vybrané problémy),
- R. Hohmann: Materiální pojetí trestného jednání,
- L. van der Wees, L. Kuntz: K významu kriminality související s obstaráváním drog v celkovém rámci drogové delikvence,
- T. van Dijk: Možné perspektivy přístupu k problematice drog a nizozemská drogová politika,
- J. uit Beijerse - R. van Swaaningen: Význam politiky a strukturální nedostatky teorie kontroly,
- J. Zapletal: Kriminologické výzkumy Institutu pro kriminologii a sociální prevenci v Praze na počátku devadesátých let,
- H. Válková: Poznámky k vývoji registrované kriminality a trestní politiky uplatňované na počátku 90. let,
- G. A. van der Wal: Formální a materiální demokracie,

- P. Hungr: Demokracie, občanská společnost, právní stát,

- G. Smaus: Dějiny myšlení a jejich význam pro vězeňství,

- R. van Swaaningen - J. uit Beijerse: Od trestu k odklonu a opět zpátky,

- S. Hájek: Současné problémy a reforma čs. vězeňství.

Josef Fiala, Jan Hurdík, Alice Sedláková : *Zástavní právo a věcná břemena*

Mezi věcná práva patří především vlastnické právo, držba a práva věcná k cizí věci. Pozornost autorů předkládané publikace se soustředila na poslední z nich. Jde o skupinu subjektivních práv, která umožňují užívání cizích věcí stanoveným způsobem. Charakteristickým znakem je jejich „věcně právní“ povaha, což představuje sepětí jejich obsahu (právo a povinnost z nich vyplývajících) s určitým subjektivním právem k věci (tradičně a nejčastěji s právem vlastnickým). To konkrétně znamená, že při zachování věcněprávní povahy je subjektem práva či povinnosti každý vlastník věci, bez ohledu na to, zda se k této povinnosti zavázal sám, či jeho právní předchůdce. Tyto věcně právní účinky bývají charakterizovány i tak, že jsou spojeny s věcí, a tudíž přecházejí na každého nabyvatele věci. Věcná práva k věci cizí v objektivním pojetí jsou souborem několika právních institutů, které plní samostatné funkce. Věcná břemena umožňují využívání užité hodnoty věci patřící vlastnický jinému subjektu, právo zástavní, podzástavní a právo zadržovací slouží především jako zajišťovací prostředky. Jak vyplývá již z názvu této publikace, jsou předmětem rozboru jednotlivé aspekty zástavního práva a věcných břemen. Autoři jsou vedeni snahou postihnout i některé diskutabilní záležitosti, zaměřují se také na důsledky nové úpravy evidence vztahů k nemovitostem, připojeny jsou i základní vzory právních úkonů, zejména smluv.

Milana Hrušáková: *Dítě, rodina, stát (Úvahy nad právním postavením dítěte)*

Jaké je právní postavení dítěte ve společnosti a k jakým změnám v tomto směru dochází? Jaká jsou práva dítěte? Kdo je to vlastní dítě? Do jaké míry jsou rodiče oprávněni rozhodovat o svém dítěti zcela samostatně, do jaké míry jsou povinni respektovat práni dítěte rozhodovat samo o sobě a do jaké míry může do soukromí rodiny zasáhnout stát a jakými prostředky? Z obsáhlého okruhu problémů je v práci věnována pozornost zásadním aspektům souvisejícím s právním postavením dítěte, zejména otázkám vymezení dětství, právním dítěte a jeho právní způsobilosti. Právní postavení dítěte je tradičně odvozováno z jeho postavení v rodině, proto je pozornost věnována jednak podstatě právního vztahu mezi rodiči a dětmi a zejména otázkám rodičovských práv. Pokud jde o vztah dítěte a státu, pak základní otázkou k řešení je zde míra a rozsah intervence státu v zájmu dítěte a k ochraně jeho zájmů.

Pavel Mates, Karel Schelle, Jiří Bílý, Marta Kadlecová: *Moderní dějiny státu a práva I.díl (státy západní Evropy a USA)*

Kolektiv autorů katedry dějin státu a práva připravil první učebnici tohoto druhu pojednávající o vývoji státu a práva v západoevropských zemích a Spojených státech amerických. Učebnice je časově omezena vznikem první světové války a posledními výraznějšími změnami v oblasti státu a práva v příslušné zemi. Z uvedeného tedy vyplývá, že publikace navazuje na obecné dějiny státu a práva. Pochopitelně hlavní pozornost je věnována ústavnímu vývoji jednotlivých zemí. Je zde obsažen rovněž poměrně obsáhlý exkurz do vývoje v období první a druhé světové války a meziválečných mezinárodních vztahů pochopitelně zejména z hlediska vývoje mezinárodního práva a diplomacie. Učebnice je určena studentům předmětu stejného názvu, ale nesporně poslouží k základní orientaci i ostatním zájemcům o novodobé zejména evropské dějiny.

Eduard Vlček: *Moderní dějiny státu a práva II.díl (státy východní Evropy)*

Učebnice je druhým dílem moderních dějin státu a práva. Pojednává nejprve o vývoji státu a práva na území Ruska do revoluce. Další části jsou věnovány vývoji v Maďarsku, Polsku a v Balkánských zemích. Z dějin Polska je hlavní pozornost věnována nejprve vývoji v 19. a na počátku 20. století, potom obnovení polského státu a jeho vývoji mezi světovými válkami. Výklad polských dějin je ukončen pojednáním o národněosvobozeneckém boji polského lidu a vzniku lidového Polska. Dějiny Maďarska jsou rozděleny do dvou částí. V první autor pojednává o vývoji Maďarska do II. světové války, což je třeba považovat ovšem jen jako úvod k výkladu o Maďarsku mezi světovými válkami. Konečně balkánské země sleduje nejprve do první světové války souhrně, v následujícím období potom si všímá samostatně vývoje v Bulharsku, Jugoslávii, Rumunsku a Albánii.

Karel Schelle a kol.: *Základy veřejného práva*

Publikace je určena zejména zájemcům o studium na právnickou fakultu, ale i studujícím na jiných než právnických fakultách a majícím zájem získat alespoň základní orientaci v jednotlivých právních disciplínách. Učitelé příslušných oborů na právnické fakultě brněnské univerzity zde postupně podávají základní orientační výklad o základních pojmech teorie práva, sociologii práva, psychologii práva, ústavním právu, správním právu a veřejné správě, organizaci veřejné správy, právu životního prostředí, finančním právu, církevním právu, právu sociálního zabezpečení, živnostenském právu, organizaci soudnictví, notářství a advokacie, trestním právu hmotným i procesním, kriminologii, kriminalistice, právu Evropských společenství a konečně mezinárodního práva veřejného. Publikace je doplněna krátkým exkurzem do vývoje státu a práva.

Karel Schelle a kol.: *Základy soukromého práva*

Stejně účely jeho základy veřejného práva plní i publikace základy soukromého práva. Autoři zde po krátkém exkurzu do historie občanského a obchodního práva, představují v základních obrysech občanské právo, právo duševního vlastnictví, rodinné právo, občanské právo procesní, exekuční řízení, obchodní právo, pracovní právo, družstevní právo, pozemkové právo, mezinárodní právo soukromé a mezinárodní právo obchodní. Publikace vychází ze současně platné právní úpravy. Čtenář se seznámí s platnou právní úpravou příslušných oborů práva, nahlédne do systému těchto oborů a získá přehled o základní terminologii.

Kolektiv autorů: *Politologie*

Práce kolektivu autorů z kateder ústavního práva, mezinárodního práva a dějin státu a práva systemizuje politologickou materií do dvou poznávacích okruhů. První z nich vypovídá především o výchozích otázkách teorie politiky, tj. kromě předmětu, metod a funkcí politologie také o pojmovém a klasifikačním vymezení politické činnosti a politického rozhodování, moci, autority, otázek elit a byrokratismu. Dále zpřehledňuje problematiku politického systému a jeho institucionálních složek. Nemenší pozornost věnuje otázkám politické participace, veřejného mínění a politické kultury. Druhý poznávací okruh je věnován srovnávací politologii a z ní zejména vývoji a struktuře stranickopolitického systému ČSR v letech 1918 - 1948 a systémem dvou stran ve vyspělých demokraciích. Charakteristika hlavních směrů politického myšlení, pojednání o pojmových a vývojových etapách mezinárodních vztahů, jejich subjektů a vlivu vnitrostátního prostředí prohlubují srovnávací charakter této části publikace. Publikace je určena nejen širší studijní a obdobné veřejnosti, politické a správní praxi, ale přináší celou řadu poznatků a informací i pro další zájemce.

Karel Schelle: *Československé dějiny státu a práva v dokumentech I. Období boje za státní samostatnost (1914 - 1918)*

Publikace je prvním dílem řady souborů dokumentů z československých dějin státu a práva. Věnována je základním státoprávním dokumentům z období boje za státní samostatnost, tedy období první světové války (1914 - 1918). Zde obsažené dokumenty jsou rozděleny do tří částí. V první čtenář nalezne materiály ze zahraničního odboje, zejména korespondenci mezi Československou národní radou v Paříži a dohodovými vládami. V druhé části jsou obsaženy dokumenty z oblasti domácí politické aktivity, zejména orientované na poslední měsíce činnosti Národního výboru. Konečně třetí, pravděpodobně nejzajímavější část obsahuje nejvýznamnější státoprávní projekty počínaje Kramářovou ústavou, až po poslední návrhy ústavy vytvořené narychlo v říjnových dnech 1918.

Milana Hrušáková a kol.: *Rodinné právo*

Nejnovější učebnice rodinného práva pochází z pera autorského kolektivu vedeného doc. M. Hrušákovou. Je rozdělena na obecnou a zvláštní část. V obecné části se čtenář seznámí s obecnou charakteristikou rodinného práva, právními skutečnostmi v rodinném právu, s vymezením rodinné právních vztahů a konečně nahlédne do vývoje a současných pramenů rodinného práva. Zvláštní část je nejprve věnována problematice manželství, uzavření manželství, podmínkám platnosti manželství, právům a povinnostem manželů a zániku manželství. V další části se autoři věnují problematice vztahu rodičů a dětí: určení rodičovství a jeho popírání, účasti společnosti na výkonu práv a povinností rodičů (sociálně právní ochrana). V návaznosti na to jsou rozebrány formy náhradní rodinné výchovy a konečně poslední část je věnována problematice výchovného.

Milan Galvas a kol.: *Pracovní právo*

Učebnice pracovního práva, která ve srovnatelné podobě shrnuje poslední stav pracovního práva v ČR vychází z platného právního stavu, judikatury soudů i aplikační praxe jiných orgánů a podává vysvětlení všech institutu předmětu. Zvláštní pozornost je věnována otázkám pracovního poměru a jeho vzniku, změnám a zániku. Nové pohledy přináší na otázky kolektivního pracovního práva. Učebnice je určena studentům právnické fakulty, je však použitelná i pro širší právnickou veřejnost.

Jiří Malenovský: *Mezinárodní právo veřejné (obecná část)*

Publikace přináší výklad následujících otázek: pojem mezinárodního práva, zvláštnosti mezinárodního práva, vztah mezinárodního práva k navazujícím společenským jevům a normativním systémům, vývoj mezinárodního práva, uvádí stručnou rekapitulaci dosavadních československých učebnic mezinárodního práva, zabývá se poměrem mezinárodního a vnitrostátního práva, subjekty mezinárodního práva, postavením jednotlivce v mezinárodním právu, rozebírá prameny mezinárodního práva, druhy pravidel mezinárodního práva, mezinárodní právní odpovědnost, donucení v mezinárodním právu, systém mezinárodního práva. Učebnice zachycuje nejnovější vývoj mezinárodního práva a jeho teorie v uvedených tematických okruzích. Obsahuje četné citace a odkazy na rozsudky a posudky Mezinárodního soudního dvora.

Eduard Vlček, Karel Schelle, Marta Kadlecová, Pavel Mates: *Moderní dějiny státu a práva v dokumentech II. Státy západní Evropy a USA*

Publikace je souborem nejdůležitějších dokumentů z německých, francouzských, anglických, amerických, rakouských a švýcarských dějin. Z německých dějin nejdeme v souboru zejména výmarskou ústavu, dokumenty z nástupu fašismu, ústavy Německé demokratické

republiky a ústavu Spolkové republiky Německo z roku 1949. Francie je zastoupena ústavou Francouzské republiky z roku 1958. Itálie zejména ústavou z roku 1947. Z ústavních dějin Velké Británie jsou zde Magna Charta libertatum, Clarendonské konstituce, Bill of Right, The Act of Settlement, The People's Charta a Zákon o parlamentu. Spojené státy americké jsou zastoupeny ústavou z roku 1787 včetně všech doplňků. Rakousko ústavou z roku 1920 a Švýcarsko rovněž ústavou z roku 1874.

Eduard Vlček, Karel Schelle, Marta Kadlecová, Pavel Mates: *Moderní dějiny státu a práva v dokumentech III. Státy východní Evropy*

Publikace obsahuje základní ústavní dokumenty z dějin Sovětského svazu, Bulbarska, Maďarska, Polska, Rumunska a Jugoslávie. Uvedené státy jsou zde zastoupeny svými ústavami vydanými v tomto století. Sovětský svaz, resp. Sovětské Rusko je zde zastoupeno ústavami z roku 1918, 1924, 1936 a 1977. Bulharsko ústavami z let 1947 a 1971. Maďarsko ústavou z roku 1949. Polsko ústavami z roku 1921, 1935, 1952. Rumunsko ústavou z roku 1965. Jugoslávie ústavami z let 1946, 1953 a 1963.

Karel Schelle, Michaela Židlická: *Obecné dějiny státu a práva I. Starověk*

První část trilogie obecných dějin státu a práva je věnována nejstaršímu období, prvním státním útvarům. Autorská dvojice se nejprve zabývá základními charakteristickými rysy státní organizace a pramenů práva ve státech, které vznikly v minulosti na území dnešní Číny, Indie, Egypta, Izraele, dále věnují pozornost státním útvarům Mezopotámie a Chetické říši. Druhá část publikace je věnována podstatně rozsáhlejšími výklady o starověkém Řecku a Římu. Za každou kapitolou je uvedena základní literatura k příslušné problematice.

Kolektiv autorů: *Obecné dějiny státu a práva II. Státy západní Evropy a USA*

Druhá část obecných dějin státu a práva obsahuje výklad právních dějin států západní Evropy a USA. Úvodní kapitola obsahuje pojednání o germánských státech a Franské říši. V návaznosti na to je podán výklad o dějinách Francie, Německa a Itálie. V další části publikace se autoři zaměřili na stěžejní momenty právních dějin Nizozemí, Švýcarska, Španělska a Portugalska. Mimořádně velká pozornost byla v tomto dílu obecných dějin věnována právnímu a státnímu vývoji Velké Británie a USA. Na závěr je uveden krátký exkurs do dějin vztahu církve a státu.

Kolektiv autorů: *Obecné dějiny státu a práva III. Státy východní Evropy*

Poslední třetí část obecných dějin je zaměřena na vývoj ve východní Evropě. V úvodní kapitole jsou popsány dějiny Byzantské říše. Zcela logicky je však hlavní pozornost věnována dějinám Ruska od nejstarších dob do začátku první světové války. V dalších kapitolách se potom čtenář seznámí s právním vývojem v Polsku, Uhrách, Rumunsku, Bulharsku a Srbsku. Na závěr je zařazena krátká kapitola o historii mezinárodního práva.

Třídílná učebnice obecných dějin státu a práva je nejrozsáhlejší publikací tohoto druhu vydanou v posledních desetiletích. Podává doposud nejkompaktnější pohled na světové dějiny státu a práva od nejstarších dob do počátku první světové války.

Josef Kuchta a kol.: *Kriminologie I. díl, II. díl*

Publikace má především sloužit k uvedení do studia kriminologie jako vědního oboru, v mnoha směrech se však snaží i o širší záběr, reaguje na aktuální potřeby seznámit právnickou veřejnost s poznatky západní kriminologie a vytvořit základnu pro výuku kriminologie a kriminologické výzkumy v ČR. Práce se snaží konfrontovat přístupy dosavadní socialistické kriminologie s moderním kriminologickým pojetím. Je rozdělena do dvou částí. V obecné

části je kriminologie prezentována jako vědní obor, včetně vylíčení předmětu a metod zkoumání, najdeme zde výklad historického vývoje kriminologie s rozvedením celé škály teorií o příčinách zločinnosti a zločincích od prvopůvodu kriminologie do současnosti. Ve zvláštní části jsou vedle klasických témat zpracovány i pro ČR dosud málo známé formy zločinnosti a analyzovány nové společenské jevy. Jde zejména o části věnované drogové kriminalitě, praní špinavých peněz, počítačové kriminalitě, organizovanému zločinu. Na zpracování jednotlivých kapitol se podíleli odborníci z Ústavu státu a práva ČAV, Institutu pro kriminologii a sociální prevenci a pracovníci katedry trestního práva právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně.

Jan Filip: *Ústavní právo I. díl*

Předloženou učebnici můžeme považovat jako první pokus o komplexní zpracování českého ústavního práva po rozpadu Československa. Zároveň, jak konečně autor upozorňuje v úvodu, se jedná pouze o první díl, který je možné považovat jako úvod do ústavního práva. V učebnici nalezneme čtenář podrobný výklad historických typů ústav, druh ústav z hlediska jejich typologie, je zde vymezena funkce a obsah ústavy. V dalších částech tohoto prvního dílu nalezneme kapitoly s názvem „Český konstitucionalismus a jeho principy“, „Státní zřízení ČR a otázky související“, „Postavení osobnosti. Základní práva a svobody a jejich ochrana“.

Milan Pekárek, Ivana Průchová, Jana Dudová, Ilona Jančářová: *Péče o životní prostředí*

Autorský kolektiv katedry práva životního prostředí připravil první ucelenou učební pomůcku věnovanou péči o životní prostředí. Publikace je rozdělena na obecnou a zvláštní část. V obecné části se autoři věnují problematice stavu životního prostředí ve světě a v České republice, vztahu životního prostředí a práva,

organizaci zabezpečení péče o životní prostředí a právními prostředky zajištění ochrany životního prostředí. Ve zvláštní části se autoři postupně zabývají problematikou jednotlivých oblastí péče o životní prostředí: péče o vodu, o ochranu ovzduší, právní režim ochrany přírody a krajiny, ochranou lesního půdního fondu a lesa, ochranou životního prostředí při využívání nerostného bohatství, právní úpravou odpadového hospodářství, věnují pozornost dále péči o pracovní prostředí z pohledu péče o zdraví lidu, ochraně před hlukem a vibracemi, právní úpravě péče o jadernou bezpečnost a konečně péči o kulturní památky. Publikace zajistí poslouží nejen studentům právnických fakult, ale zaujme i pracovníky z právní praxe věnujícími se v publikaci rozebíraným otázkám.

Pavel Hungr a kol.: *Právní filozofie*

Knižka je vydávána jako učební pomůcka určena výlučně pro studenty právnické fakulty v Brně. Jak její pořadatel v závěru připomíná, není ani vědeckým sborníkem, ani jinou formou odborné publikace. Jde o prostý přepis přednášek, které tvořily semestrální náplň poprvé zařazeného nadstavbového kursu v rámci výuky teorie práva. Názvy jednotlivých kapitol nejlépe charakterizují jejich obsah: „Kelsenova ryzí nauka právní“, „Právo v teorii N. Luhmanna“, „Welfare state a právní stát“, „Právo a morálka“, „Spravedlnost jako základní idea demokracie“, „Nespravedlnost – základ práva?“, „Právo a zákonodárství“, „Interpretace práva“, „Subjektivní smysl práva“, jejímiž autory jsou doc. P. Hungr, JUDr. D. Houhová, prof. O. Weinberger, JUDr. L. Večeřa, dr. G. Smaus, prof. R. Walter.

Drahomíra Houbová a kol.: *Psychologie pro právníky*

Autorský kolektiv zejména složený z učitelů katedry právní teorie připravil učební pomůcku obsahující základy psychologie pro právníky. V úvodu je podán nástin vývoje psychologie, dále zde nalezneme vymezení jednotlivých od-

větvi psychologie, popsány jsou psychologické procesy, v závěru čtenář nalezne některé vybrané problémy psychologie osobnosti a psychologie práva. Učebnice je doplněna podrobným seznamem literatury, který umožňuje zájemcům prohloubit své znalosti v tomto oboru.

Miloš Večeřa : *Sociální stát (východiska, vymezení, etapy vývoje)*

Publikace reaguje na informační vakuum, vztahující se k problematice sociálního státu jako prototypu moderního státu respektujícího a legislativně garantujícího standard sociálních práv občana jako subjektivních práv. Sociální stát, představující určitý protipól liberálně tržních principů při vytváření podmínek pro uspokojování lidských potřeb, se promítá do formování většiny sfér společenského života. Koncept sociálního státu se dostává do centra pozornosti zejména právní vědy, sociologie, ekonomie a politologie. V práci jsou proto rozebrána základní východiska utvářející současná pojetí sociálního státu a vymezena podstata a pojem sociálního státu, jeho vývojové linie a typologie s promítnutím předmětné problematiky do současné situace postkomunistického sociálního státu.

Karel Schelle : *Československé dějiny státu a práva v dokumentech II. Ústavní systém (1918 – 1938)*

Soubor dokumentů obsahuje základní právní normy z oblasti ústavního práva a tedy prozatímní československou ústavu z roku 1918 a definitivní ústavu z roku 1920. Dále se zde naleznou dokumenty z oblasti volebního práva, postavení nejvyšších státních orgánů. Samostatná část je věnována postavení Podkarpatské Rusi. Soubor dokumentů čtenářům tak přiblíží ústavní systém první Československé republiky v co nejširších souvislostech. Publikace doplňuje učebnici autorského kolektivu z katedry dějin státu a práva věnovanou tomuto období.

Karel Schelle : *Československé dějiny státu a práva v dokumentech III. Státní správa (1918 – 1938)*

Třetí díl dokumentů z československých dějin státu a práva obsahuje prameny z oblasti vývoje veřejné správy. Soubor obsahuje ovšem nejen základní právní předpisy kodifikující správní reformy z roku 1920 a 1927, ale i řadu dalších významných pramenů zejména z prvních měsíců existence samostatného československého státu, kdy se mimo jiné řešila i otázka trvání národních výborů v českých zemích a národních rad na Slovensku.

Vladimír Týč : *Mezinárodní úprava ochrany průmyslových a autorských práv*

Publikace podává přehled o současné právní úpravě mezinárodních aspektů ochrany jednotlivých průmyslových a autorských práv, a to především z hlediska práva mezinárodního. Ukazuje, jak jsou chráněna práva tuzemských subjektů v cizině a cizích subjektů v ČR. Zabývá se především ochranou vynálezů, ochranných známek, průmyslových a užitečných vzorů, označení původu, jakož i práv autorských a tzv. práv příbuzných. Obsahuje nejnovější informace o existujících mezinárodních smlouvách a o Světové organizaci duševního vlastnictví, která je obdohnou organizací systému OSN pro tuto oblast. Každá kapitola obsahuje stručnou připomínku základních skutečností týkajících se každého z uvedených průmyslových a autorských práv. Rovněž informuje o mezinárodních aspektech ochrany integrovaných obvodů, počítačových programů, vysílání satelitní a kabelové televize, o tzv. pirátství při porušování práv autorských a příbuzných atd.

Ilona Jančářová : *Mezinárodní ochrana životního prostředí (vybrané problémy)*

Publikací I. Jančářové byla zahájena nová edice nesoucí název Právnické sešity. Autorka se v ní zabývá problematikou mezinárodní ochrany životního prostředí. Po úvodních vymezeních zdůrazňuje význam konference o ži-

votního prostředí člověka, která se konala pod záštitou OSN ve Stockholmu v roce 1972. Na základě jejího doporučení byl ustaven UNĚP jako zvláštní těleso OSN. Zároveň stimulovala přijetí řady národních i mezinárodních regulací v mnoha různých oblastech ochrany životního prostředí. V další části se autorka postupně věnuje otázkám mezinárodní právní úpravy na ochranu biodiverzity, mezinárodní úpravy ochrany ovzduší, odpadům. V závěru věnuje pozornost významu konference o životním prostředí konané v Rio de Janeiro, v červnu 1992.

Ivan Vágnér : *Stručný průvodce vývojem ekonomického myšlení*

Publikace doc. Vágnera si vytýčila za cíl co nejracionálněji provést čtenáře mnoha směrů a školami, které více či méně posouvaly ekonomické vědění až do dnešní podoby. Práce je rozdělena do tří částí. V první se autor věnuje vývoji od vzniku ekonomického myšlení až po klasickou ekonomii. Druhá část je věnována středověku. Poslední, nejobsáhlejší část obsahuje přehled novodobého až soudobého ekonomického myšlení. Jak v závěru autor zdůrazňuje, vývoj ekonomického myšlení má bezesporu fascinující charakter. Od jeho počátků až do dneška je možno vysledovat myšlenkové sekvence i paralely, ale i „slepé koleje“.

Karel Schelle : *Tradice zemského zřízení*

Autor popisuje vývoj zemského zřízení na našem území od nejstarších dob do jeho likvidaci při realizaci ústavy z roku 1948 a zavedením tzv. krajského zřízení. Hlavní pozornost je věnována diskusím kolem správních reforem v období první republiky. Zejména je zde podrobně popsána správní reforma z roku 1927, která zavedla definitivní podobu organizace veřejné správy a která i pro dnešní dobu je nesporně inspirativní.

Karel Schelle : *Země, kraje nebo oblasti*
V publikaci jsou popsány jednotlivé etapy vývoje státní správy a samosprávy, kdy míno

jiné probíhaly rozsáhlé diskuse o tom, jakou správní jednotku bude třeba považovat za základní administrativní útvar. Zda to budou země, jako tradiční správní útvary, nebo útvary menší v podobě krajů. Hlavní pozornost je v publikaci věnována správní reformě v roce 1920, resp. pokusu o zavedení žup a likvidaci zemí. Jak známo reforma však nebyla v českých zemích uvedena do života, a tak až do konce první republiky zůstaly základní správní jednotkou země.

Ilona Schelleová : Organizace a činnost notářství I. díl, II. díl

Dvoudílná publikace podává ucelený pohled na problematiku notářství po jeho privatizaci. V úvodu se vymezuje pojem notářství, v návaznosti na to autorka podává přehled o vývoji notářství na našem území. Nejdůležitějšími částmi prvního dílu publikace jsou ty kapitoly, které pojednávají o současné právní úpravě notářství, jeho organizaci a jednotlivých formách notářské činnosti. Popsáno je zde i postavení notářů jako soudních komisařů v dědickém řízení.

Ve druhém díle jsou obsaženy základní právní předpisy upravující postavení notářství a notářskou činnost.

Ilona Schelleová, Karel Schelle : Vývoj kodifikace občanského práva

Význam této publikace spočívá v tom, že zejména pro pedagogické účely je zde podán podrobný výklad vývoje kodifikace občanského práva na našem území. Hlavní pozornost autoři zaničily na kodifikační proces v průběhu 18. století, kdy se připravovala první civilní kodifikace vyúsťující ve vydání rakouského občanského zákoníku v roce 1811. V dalších částech publikace čtenář nalezne výklad o pokusech o reformu občanského práva zejména koncem minulého století a v první Československé republice. Dále je zde podrobně rozebrána příprava a vydání tzv. středního občanského zákoníku z roku 1950 a konečně posledního ci-

vilního kodexu platného v novelizované podobě dodnes.

Ivana Průchová : Právní režim ochrany půdy

Právním režimem ochrany půdy se zabývá první ze čtyř publikací dr. Průchové věnované problematice životního prostředí. Práce je rozdělena do tří na sebe navazujících částí. V první se autorka věnuje ohledným otázkám ochrany půdy, právní úpravou, kategorizací půdy atd. Ve druhé, nejobsáhlejší části je rozebrána ochrana zemědělského půdního fondu. Autorka zde svoji pozornost zaměřuje zejména na právní prostředky ochrany zemědělského půdního fondu, orgány ochrany a ekonomické nástroje ochrany. V závěrečné části se věnuje ochraně lesního půdního fondu a lesa.

Ivana Průchová : Právní režim ochrany přírody a krajiny

Cílem publikace je uceleně pojednat o právních prostředcích a mechanismech, kterými disponuje platná právní úprava v zájmu tvorby a ochrany krajiny. Zvláštní pozornost je věnována problematice řešení střetů zájmů v území, s cílem poukázat na možnosti sladění individuálních, lokálních a veřejných zájmů při rozhodování o zásazích do krajiny. Ve vazbě na rozsáhlé majetkoprávní změny v okruhu vlastníků a uživatelů konkrétních částí území a krajiny je samostatně pojednáno o právní úpravě územního plánování, územního řízení, pozemkových úprav, vytváření honiteb, vytváření systémů ekologické stability s cílem poukázat na jejich vzájemné vazby.

Ivana Průchová : Právo a řešení střetu zájmů v území

Regulování způsobů funkčního využití území, organizování a koordinování všech lidských aktivit, které jsou do území umísťovány a svojí přítomností ovlivňují vzájemné vazby přírodních a civilizačních prvků patří nástroje, jejímž

cílem je především preventivně pozitivně působit na kvalitu vztahů v území a tím i na kvalitu životního prostředí jako takového a zdravých životních podmínek obyvatelstva zvláště. Autorka předložená publikace se postupně věnuje rozboru příslušných právních předpisů, zejména zákona o územním plánování a stavebním řádu, o ochraně přírody a krajiny atd.

Ivana Průchová : Právní úprava odpadového hospodářství

Autorka se v této publikaci věnuje problematice právní úpravy na úseku nakládání s odpady, tedy té části našeho zákonodárství, které v minulosti patřilo k nejméně vyhovujícím. V úvodu vymezuje prameny a základní pojmy. Poté upozorňuje na práva a povinnosti při nakládání s odpady, vymezuje orgány státní správy na úseku odpadového hospodářství, ukazuje na ekonomické nástroje v odpadovém hospodářství. Závěrečné části publikace jsou věnovány otázkám odpovědnosti za porušení povinností v odpadovém hospodářství a konečně uvádí některé podrobnosti k institutům a aktivitám v odpadovém hospodářství.

Ilona Jančářová : Právní úprava na ochranu ovzduší

Otázkami právní úpravy ochrany ovzduší se zabývá publikace Ilony Jančářové. Zákon o ovzduší č. 309/1991 Sb. spolu s prováděcími předpisy upravil komplexně práva a povinnosti právnických a fyzických osob při ochraně vnějšího ovzduší za použití přímého regulativního přístupu. Metoda přímé regulace je doplněna systémem ekonomických pobídek stimulačních znečišťovatele k dalšímu snižování emisí. Dodržování povinností je zabezpečeno kontrolou ze strany orgánů ochrany ovzduší a systémem postihů, který zahrnuje spektrum prostředků donucení od těch nejmírnějších až po zastavení provozu zdroje znečištění.

Ilona Schelleová : Organizace a činnost advokacie I. díl, II. díl

V dvoudílné publikaci je obsažen komplexní pohled na problematiku advokacie z hlediska její současné právní úpravy. V prvním díle je po vymezení základních funkcí advokacie podán výklad o jejím vývoji od nejstarších dob do současnosti. Poté je zde rozebrána současná právní úprava, organizace advokacie, postavení advokátů, práva a povinnosti advokátů a výkon advokacie: postavení advokáta v řízení trestním, civilním, v řízení ve věcech správního soudnictví a v řízení před Ústavním soudem. V závěru prvního dílu je podán krátký výklad o mezinárodních organizacích advokátů.

Druhý díl doplňuje díl první příslušnými právními předpisy. V tomto díle jsou obsažena plná znění zákona č. 128/1990 Sb. o advokacii, vyhláška č. 270/1990 Sb., o odměnách advokátů a komerčních právníků za poskytování právní pomoci a Kodex chování advokátů Evropských společenství.

Dalibor Jilek : Stručný nástin univerzálních mezinárodních organizací

V úvodní části je podán výklad o významu mezinárodních mezivládních organizací. Poté je popsána historie mezinárodních organizací, vymezen pojem mezinárodních organizací a jejich třídění. Hlavní část publikace je však věnována Organizaci spojených národů, která je odrazem odvěké touhy zřídit mezinárodní organizaci zaměřenou na udržování míru a bezpečnosti a rozvoj hospodářské, sociální, kulturní a humanitární spolupráce mezi státy. K jejímu založení došlo vstupem v platnost zakládací listiny - Charty OSN 24. října 1945. V další části této kapitoly autor vymezuje cíle a zásady OSN, ale zejména popisuje strukturu této organizace (Valné sborování, Rada bezpečnosti, Hospodářská a sociální rada, Poručenská rada, Mezinárodní soudní dvůr, Sekretariát).

Jiří Klestil : Národní hospodářství (makroekonomická a mikroekonomická východiska)

Učební pomůcka je zpracována s cílem poskytnout studentům a zájemcům potřebný pře-

hled o některých závěrech, které formuloval významný český ekonom a národohospodář Karel Engliš. Vedle Englišovy klasifikace jednotlivých trhů je věnována pozornost křesťanskému sociálnímu programu jak je obsažen v encyklice *Centesimus annus*. Uvedený sociální program je jedním z řady nazírání na sociální tematiku a pro svůj obsah i rozsah, vzhledem k množství lidí s různým religiozním názorem, kteří v národním hospodářství fungují, nepostrádá zajímavosti. V učební pomůcce je dále výklad o chování a rozhodování managementu firmy v podmínkách nedokonalé konkurence s využitím výpočetní techniky v literatuře označovaný jako „org ware“ nebo management informačního systému.

Zdeňka Gregorová: Všeobecné zdravotní a sociální pojištění

Otázkami všeobecného zdravotního pojištění, nemocenského a důchodového zabezpečení se zabývá publikace doc. Z. Gregorové. V první části je podrobně popsán vznik a zánik všeobecného zdravotního pojištění, ale zejména podstata pojistného. Všeobecné zdravotní pojištění je budováno na principu pojistném, což znamená, že určené subjekty jsou povinny provádět účelově určené platby na vytváření zdrojů pro úhradu potřebné zdravotní péče. Druhá kapitola je věnována nemocenskému a důchodovému zabezpečení. Publikace je doplněna dvěma přílohami, které tvoří zákon č. 589/1991 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.

Milana Hrušáková, Zdeňka Králíčková: Rodinné právo (praktická cvičení)

Publikace je sbírkou konkrétních příkladů k řešení uspořádanou podle jednotlivých tematických okruhů. Jsou doplněny přehledem aktuální publikované, zejména časopisecké, literatury a v omezenějším rámci je uveden i přehled nejdůležitějších rozhodnutí a stanovisek

nejvyšších soudů, které měly obecnější platnost a jsou použitelné i v současných podmínkách. Hlavním smyslem takto zpracovaných cvičení je naučit posluchače pracovat s příslušnými sbírkami právních předpisů, bez nichž se při řešení uvedených příkladů neobejde, správně je aplikovat a ověřit si tak teoretické znalosti získané na přednáškách rodinného práva a z učebních pomůcek.

Alexandr Nett: Praní špinavých peněz

Cílem této publikace je seznámit širší odbornou veřejnost s právními aspekty praní špinavých peněz a poukázat na řešení problematiky v oblasti trestněprávní. Praní špinavých peněz je v současnosti jeden z nejzávažnějších problémů dotýkající se nejen národních, ale i nadnárodních zájmů. V souvislosti s rozvojem kapitálového trhu se totiž rozšířily možnosti pro legalizaci původu peněz. Praní špinavých peněz představuje také závažný společenský problém. Jeho řešení úzce souvisí s hledáním východisek v boji s organizovanou kriminalitou. V současnosti přináší organizované formy trestné činnosti značné zisky, které se pachatelé pokoušejí legalizovat. Špinavé peníze tak ohrožují i řádné fungování finančních institucí a poškozují i řádné podnikatelské aktivity.

Ralf Hohmann: Historie a struktura moderního trestního řízení

Publikace je shrnutím přednášek Ralfa Hohmanna ze 2. – 13. listopadu 1992 na právuic-ké fakultě v Brně proslavených v rámci TEM-PUSU. V úvodu podává základy historického vývoje. V další části vymezuje různé modely trestního řízení a ukazuje všeobecnou a konkrétní strukturu trestního řízení. V dalších částech publikace jsou popsány úkoly a cíle trestního řízení, procesní principy (princip akusační, princip oficiality, princip legality, zásada vyšetřovací, zásada právního slyšení, princip urychlení), vymezení účastníků trestního řízení a systém opravných prostředků.

Jiří Kroupa, Karel Schelle: Historie a současnost českého a československého konstitucionalismu

Publikaci můžeme rozdělit do dvou částí. V první je popsán podrobně vývoj ústavního práva na našem území od jeho počátků v roce 1848 vydáním první rakouské ústavy, přes tzv. bachovský absolutismus a prosincovou ústavu až po konstitucionalismus první Československé republiky.

Druhá část publikace obsahuje popis přípravy současné České ústavy, ale zejména její podrobný rozbor. Publikace je vhodná zejména pro pedagogické účely, a to nejen na právnických fakultách, ale může posloužit jako učební pomůcka i na středních školách.

Milan Galvas: Stávka a právo na stávku

Jedním z nejžehavějších témat nově se konstituujícího kolektivního pracovního práva je otázka řešení sporů, které vznikají při uplatňování práv z této části pracovního práva. Obecně jsou nazývány kolektivními pracovními spory. Jak autor upozorňuje, kolektivní pracovní právo je v našem pracovním právu upraveno naprosto nedostatečně. To se týká i problematiky stávky. Autor zároveň upozorňuje, aby předložený text byl chápán nikoli jako rozbor platné právní úpravy, ale především jako příspěvek do diskuse o závažné problematice našeho kolektivního pracovního práva, tedy i o tom, „jak by to mělo být“.

Milan Galvas: K problematice odborů jako subjektů kolektivního pracovního práva

V předložené stati autor věnuje pozornost jednomu z nepochybných subjektů kolektivního pracovního práva – odborům. Hned v úvodu autor připomíná, že „každý ví, co jsou to odbory“, ale při bližším pohledu zjišťujeme, že jsou tu značné rozpory. Už samotný pojem „odborová organizace“ může mít několik výkladů. Postrádáme zákon o odborech, který by komplexně vymezil jejich postavení ve společenském životě. Přilíší mnoho otázek je řešeno

pod vlivem tradic a neodpovídá současným potřebám.

Jiří F. Haderka: Aktuální otázky rodinného práva

Publikace obsahuje přednášku na zasedání vědecké rady Masarykovy univerzity v Brně dne 20. dubna 1993 proslavenou při příležitosti profesorského řízení autora. Obsah publikace je charakterizován názvy jednotlivých jejích kapitol: Konec federálního rodinného práva, Inventarizace „dědictví“ po federaci: dílčí novely v oblasti rodinného práva, Inkompatibilní ustanovení, Další komponenty právní úpravy, Lex ferenda z hlediska mezinárodněprávních mantinelů, Jaké přístří rodinné právo?

Ilona Schelleová: Organizace soudnictví I. část, II. část, III. část

Třídílná publikace o soudnictví představuje ucelený výklad o vývoji, současné právní úpravě, organizaci a správě soudnictví.

V prvním dílu čtenář nalezne po vymezení soudnictví, podrobný výklad o vývoji soudnictví na našem území, od soudnictví za feudalismu, přes reformy soudnictví po roce 1848, seznámí se s podrobnou organizací soudnictví za první republiky, v období protektorátu a po roce 1945. Podrobný výklad je věnován potom zejména posledním dvěma etapám vývoje soudní soustavy, tedy v letech 1948 – 1989 a po roce 1989.

V druhém díle je obsažen podrobný výklad o současné organizaci soudnictví: okresní soudy, krajské soudy, vrchní soudy a Nejvyšší soud. Samostatná pozornost je věnována postavení soudců, přísedících a justičních čekatelů. V závěru je podán výklad o správě soudnictví.

Třetí díl obsahuje soubor právních dokumentů vztahujících se k organizaci soudnictví: zákon č. 335/1991 Sb., o soudech a soudcích, zákon č. 436/1991 Sb., o některých opatřeních v soudnictví, o volbách soudců, jejich zproštění a odvolání z funkce a o státní správě soudů Čes-

ké republiky, vyhláška č. 576/1991 Sb. o zřízení poboček některých krajských a okresních soudů, zákon č. 141/1991 Sb. o zřízení vojenských soudů, stanovení jejich sídel a obvodů, zákon č. 412/1991 Sb. o kárné odpovědnosti soudců, vyhláška č. 37/1992 Sb., o jednacím řádu pro okresní a krajské soudy a zákon č. 391/1991 Sb. o platových poměrech soudců, notářů, justičních a notářských čekatelů. Všechny zákony a vyhlášky jsou uvedeny ve svém posledním novelizovaném a doplněném znění.

Jana Dudová : *Ekologicky šetrný výrobek a ochrana spotřebitele*

Životní prostředí můžeme jen velmi obtížně chránit, aniž by existovaly účinné právní záruky k jeho ochraně. Poněkud netradiční pohled se nabízí průřezem právní úpravou, týkající se ochrany spotřebitele obecně, možností a mezí garance této ochrany a volby při správné orientaci na výrobek. Publikace obsahuje výklad zákona č. 634/1992 Sb., o ochraně spotřebitele vč. jeho dopadu na ochranu životního prostředí. V této souvislosti je věnována zvláštní pozornost ekologicky šetrným výrobkům, tj. výrobkům, které splňují některé nadstandartní parametry. Publikace je určena především studentům právnické fakulty v rámci výuky práva životního prostředí, ale i ostatním zájemcům z řad veřejnosti a podnikatelům orientujícím se na výrobu, distribuci, prodej, využití či spotřebu zdraví prospěšných a ekologicky šetrných výrobků a to z pohledu právní garance takového výrobku.

Petr Hajn : *Právo nekalé soutěže (stručný a předběžný komentář k ustanovením obchodního zákoníku o nekalé soutěži)*

Publikace obsahuje stručný komentář k ustanovením obchodního zákoníku o nekalé soutěži doprovázený hlubším rozбором nejaktuálnějších problémů této problematiky. Publikace, která spojuje fundovanost výkladu s esejistickou přístupností podání znamená i při

spěvek k vytváření soudobé teorie soutěžního práva. Určena je vědeckým pracovníkům, právním praktikům, posluchačům studia na právnických fakultách, postgraduátům, účastníkům specializovaných kurzů obchodního práva i posluchačům těch směrů bakalářského studia, v nichž se obchodní právo přednáší.

Soňa Skulová : *Správa policie v současné právní úpravě*

Účelem sestavení této publikace bylo poskytnout alespoň dočasnou, avšak aktuální, pomůcku pro studium problematiky policejní správy, a to vzhledem ke změnám, ke kterým došlo v příslušné právní úpravě v posledním období a které učinily i dosud nejnovější učební pomůcky pojednávající tuto, oblast veřejné správy do určité míry již zastaralými.

Renata Boháčková : *Život a dílo prof. JUDr. Františka Weyry*

Publikace obsahuje podrobný životopis a zhodnocení díla jedné z nejvýraznějších osobností české právní vědy, představitele normativní teorie a významného akademického funkcionáře Masarykovy univerzity a právnické fakulty. Životopis je doplněn podrobnou bibliografií.

Věra Kalvodová : *Život a dílo prof. JUDr. Jaroslava Kallaba*

Prof. J. Kallab patřil k nejvýznamnějším osobnostem trestního práva v období mezi světovými válkami. Jeho vědecký i pedagogický rozsah byl však mnohem širší. Byla to filozofie a mezinárodní právo trestní kam svými vědeckými pracemi rovněž ingeroval. Publikace obsahuje jeho podrobný životopis a soupis jeho díla. Jedná se o první publikaci tohoto druhu, kde je komplexně ukázán význam tohoto brněnského profesora.

Marta Kadlecová, Michaela Židlická, Karel Schelle : *Život a dílo prof. JUDr. Ja-*

na Vážného

Rímské právo patří k tradičním vědním disciplínám na všech právnických fakultách u nás. Nebylo zde však mnoho výrazných osobností, které by poznání o něm posunuly výrazněji dopředu. Brněnská právnická fakulta takovou osobnost však měla. Byl to prof. J. Vážný, který svými pracemi získal věhlas nejen doma, ale i v evropském měřítku. Publikace obsahuje podrobný životopis prof. Vážného a soupis jeho prací.

Marta Kadlecová, Karel Schelle, Tomáš Knoz : *Život a dílo prof. JUDr. Bohumila Baxy*

Profesor Baxa společně s profesorem Vážným patřili k obětem fašismu. Těmito publikacemi je jim věnována vzpomínka, jako na významné vědce a pedagogy brněnské právnické fakulty. Prof. B. Baxa patřil k významným osobnostem v oblasti nejen českých dějin, které přednášel, ale zejména ústavního práva, ježmuž se věnoval vědecky. Publikace autorského kolektivu učitelů katedry dějin státu a práva podává podrobný pohled na jeho život a dílo.

Karel Schelle : *Život a dílo prof. JUDr. Františka Kopa*

Publikace obsahuje podrobný životopis a bibliografii profesora církevního práva po roce 1945 JUDr. Františka Kopa. Jeho vědecká, ale zejména pedagogická kariéra však byla velmi krátká, po únorovém převratu v roce 1948 byl z fakulty vyhozen, jeho předmět zcela zlikvidován a jeho osoba měla upadnout v zapomnutí. Nestalo se tak, na jeho dílo navazují současní zájemci o tento obor, a tak tato útlá publikace je alespoň orientuje v jeho základních vědeckých pracích.

Eduard Vlček, Karel Schelle, Tomáš Knoz : *Život a dílo prof. JUDr. Jiřího Cvetlera*

Prof. Cvetler patřil k výrazným osobnostem právnické fakulty zejména po jejím obno-

vení v roce 1969. Byl představitelem římského práva, vedoucím katedry dějin státu a práva a pedagogem oboru obecných dějin státu a práva. Zajímal se však i o některé další pomocné vědy historické. Publikace připomíná nejvýznamnější etapy jeho života a předkládá podrobnou jeho bibliografii.

Petr Průcha, Karel Schelle : *Život a dílo prof. JUDr. Jaroslava Pošváře, CSc.*

Publikace připomíná život a dílo významného profesora správního práva, ale zejména znalce numismatiky a mincovního práva, jakož i hospodářských dějin. Podrobně jsou zde popsány jednotlivé etapy jeho života, nejprve na právnické fakulty, po jejím zrušení na jiných vědeckých pracovištích, kde vždy na sebe upozornil svou vědeckou erudicí a pracovitostí.

Eduard Vlček : *Život a dílo prof. JUDr. Františka Roučka*

Profesor Rouček byl představitelem obchodního práva na brněnské právnické fakultě. Jeho vědecký záběr byl však mnohem širší. Do sféry jeho působnosti patřilo právo občanské a směnečné. Z těchto oborů také zpublikoval nejednu významnou vědeckou práci. Publikace prof. Vlčka přibližuje život tohoto významného profesora brněnské právnické fakultě, přílohou je Roučkova bibliografie.

Renata Boháčková : *Život a dílo prof. JUDr. Vladimíra Kubeše*

Profesor Kubeš patřil k pokračovatelům Weyrovy normativní teorie, byl významným právním teoretikem, jeho zájem však sahal i do jiných vědních oborů. Zejména to bylo občanské právo k němuž se neustále vracel. Předkládaná publikace obsahuje podrobný životopis tohoto významného brněnského vědce a pedagoga, doplněný kompletní bibliografií.

Jan Filip : *Zákonodárna moc v Ústavě ČR a právní status Parlamentu*

Potřeba vyřešit naprostý nedostatek učebních pomůček pro studium ústavního práva nově vzniklého státu vedla katedru ústavního práva a politologie k závěru, že je třeba ji dočasně řešit zpracováním alespoň některých základních otázek. Zpracování problematiky zákonodárné moci a právního statusu Parlamentu tak vychází z budoucí podoby učebních pomůček a nesleduje jiný cíl než potřeby výuky. Tato učební pomůčka tak doplňuje autorovu práci Ústavní právo I. část (Brno 1993).

Jan Filip : *Volební právo pro parlamentní a obecní volby v České republice*

Autor zpracovává pro pedagogické účely problematiku volebního práva pro parlamentní a obecní volby v našem státě. V úvodu vymezuje funkce voleb a východiska právní úpravy svobodných voleb. V následující části popisuje volební systém pro parlamentní a obecní volby v České republice. V předposlední kapitole vymezuje volební právo v objektivním a subjektivním smyslu a konečně popisuje jednotlivá stádia volebního procesu.

Jitka Tuterová : *Kodifikace práva sociálního zabezpečení (se zřetelem na sociální pomoc rodinám) I. díl, II. díl*

V předložené dvoudílné práci se autorka zaměřila na základní otázky systému sociálního zabezpečení, zejména s ohledem na sociální pomoc rodinám. V úvodních dvou kapitolách se proto zabývá otázkami vztahu sociální politiky a rodiny a populační a rodinnou politikou. Třetí část práce je věnována otázkám, které souvisí s mezinárodním srovnáním systémů sociálního zabezpečení, jako jsou nástroje sociálního zabezpečení, na jejichž kombinacích lze potom charakterizovat existující tři modely přístupu k této problematice. Ve třetí části se autorka zabývá stručnými charakteristikami filozofie sociální pomoci ve vyhraných zemích a na soustavách jejich sociálního zabezpečení se je snaží potom dokumentovat. Závěrečná část práce shrnuje zjištěné poznatky a pokouší

se zobecnit je tak, aby přispěly k tvorbě nové soustavy sociálního zabezpečení.

Ilona Schelleová : *Podstata konkursu a vyrovnání*

Publikace věnuje pozornost aktuálním otázkám spojeným s vydáním zákona o konkursu a vyrovnání. Autorce v publikaci nejde o podrobný popis konkursního řízení, k tomu by bylo třeba většího prostoru, zaměřuje pozornost na výklad základních pojmů, vymezení podstaty konkursu a vyrovnání a podán je podrobný popis historie konkursního práva. V závěru jsou zdůrazněny základní etapy konkursního řízení. Publikace je chápána jako první část zamýšleného obsáhlejšího díla k této problematice.

Petr Průcha : *Právní úprava správního řízení*

Učební pomůčka doc. Průchy je věnována problematice právní úpravy správního řízení. V úvodu vymezuje pojem a podstatu správního řízení, v dalších částech se zabývá působností správního řádu, základními zásadami správního řízení, vymezuje subjekty správního řízení (správní orgány, účastníci řízení) a konečně podrobně popisuje průběh správního řízení. V závěru se autor zabývá podstatou a náležitostmi správního rozhodnutí. Stranou zájmu autoru pochopitelně nezůstaly ani otázky spojené s přezkoumáváním správního rozhodnutí a výkonem rozhodnutí. Jako příloha je zde uveden zákon č. 71/1967 Sb., správní řád. Publikace přesto, že je psána jako učební pomůčka, získá si čtenáře i z řad pracovníků státní správy.

Naděžda Rozehnalová : *Řešení sporů v mezinárodním obchodním styku*

V úvodu publikace se autorka snaží o vymezení základních institutů a termínů z oblasti mezinárodního obchodního styku. Dále specifikuje prameny právní úpravy mezinárodní obchodní arbitráže v České republice. V dalších

částech publikace nalezneme výklad o vztahu soudního a rozhodčího řízení, o arbitrážní smlouvě a zejména průběh rozhodčího řízení. Dále se zabývá problematikou zrušení rozhodčího nálezu a otázkami spojenými s uznáním a výkonem cizích rozhodčích nálezů. Práce je doplněna seznamem literatury, která umožňuje čtenářům se s danou problematikou seznámit podrobněji.

Otbor Moravčík : *Organizace soudnictví v Protektorátu Čechy a Morava*

Soustavou soudnictví se zabývá předložená publikace Otibora Moravčíka. Je rozdělena do dvou částí. V první autor věnuje pozornost organizaci a činnosti německých řádných (tj. stálých) trestních soudů v Protektorátě Čechy a Morava: Deutsche Staatsanwaltschaft, Deutsche Amtsgerichte, Deutsche Landesgerichte, Deutsche Oberlandesgericht, Reichsgericht in Leipzig, Volksgerichtshof in Leipzig. Druhá část je věnována organizaci a činnosti německých mimořádných soudů (zřízených AD HOC) na území protektorátu: Deutsche Kriegsgerichte a Kriegsstandgericht und Standgericht.

Otbor Moravčík : *Organizace bezpečnostního aparátu v Protektorátu Čechy a Morava*

Problematika bezpečnostního aparátu v Protektorátu Čechy a Morava patří jistě k nejfrekventovanějším, nicméně ucelenější přehled o ní chybí. V první části se autor věnuje vzniku a vývoji bezpečnostního aparátu nacistického Německa (zvláště Schutzstaffeln). Ve druhé části potom autor popisuje samotný bezpečnostní aparát na území Protektorátu Čechy a Morava. Publikace je opatřena přílohami: Členění National Sozialistische Deutsche Arbeiter-partei (NSDAP) a přehledem personálního složení Schutzstaffeln (SS).

Milan Švejda : *Leasing*

Autor věnuje pozornost jedné z neaktuálnějších problematik v oblasti obchodního práva.

V úvodu podává krátký přehled historie leasingu, dále provádí vymezení pojmu leasingu, popisuje druhy a typy leasingových operací, podává přehled o tuzemské právní úpravě a úpravě v některých evropských zemích. Na závěr autor čtenářům podává rozbor výhodnosti leasingu. Po této publikaci bezesporu sáhnou nejen studenti právnických fakult, ale i podnikatelé a právníci zaměřeni na obchodní právo.

Ilona Schelleová : *Život a dílo prof. JUDr. Jaromíra Sedláčka*

Bezesporu nejvýznamnějším představitelem občanského práva na hrněnské právnické fakultě v meziválečném období byl prof. J. Sedláček. Patřil k zastáncům normativní teorie, jeho zájem o filozofii byl však širší. Předkládaná publikace se snaží představit tohoto významného civilisty zejména jako právního filozofa. Popisuje podrobně jeho život a rozebírá jeho nejdůležitější vědecké práce, které mají i dnes po desetiletích čtenářům co říci.

Milan Pekárek, Karel Schelle : *Život a dílo prof. JUDr. Boleslava Pospíšila, DrSc.*

Profesor Pospíšil byl zakladatelem zemědělskodružstevního, pozemkového a zejména práva životního prostředí na znovuoobnovené brněnské právnické fakultě, kam přišel již jako zkušený pedagog a vědecký pracovník z Prahy. Publikace autorské dvojice se snaží podrobně přiblížit jeho bohatý a plodný život a zejména jeho rozsáhlé vědecké dílo. Prof. Pospíšil byl autorem několika knih, řady učebních pomůček a desítek studií a článků publikovaných v nejrozličnějších právnických časopisech a sbornících.

Irena Pichová : *Aktuální otázky péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci*

Publikace věnuje pozornost některým základním otázkám péče o bezpečnost a ochranu zdraví při práci. V úvodu autorka zdůrazňuje význam bezpečnosti a ochrany zdraví při práci,

vymezuje jejich pojem a funkce. V následující kapitole se snaží komplexně popsat tuto péči v našem státě a v návaznosti na to vymezuje současné problémy a snaží se odpovědět na jejich řešení. Závěrem provádí rozpor současné právní úpravy. Jako přílohy jsou zde uvedeny jednak směrnice Rady Evropských společenství z 12. června 1989 o provádění opatření ke zvýšení bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců při práci a Úmluvu o bezpečnosti a zdraví pracovníků a o pracovním prostředí č. 155, která byla přijata na Generální konferenci Mezinárodní organizace práce, jež byla svolána správní radou Mezinárodního úřadu práce do Ženevy 3. června 1981.

Ilona Jančářová : *Posuzování vlivů činnosti na životní prostředí*

Autorka se v předložené publikaci zabývá problematikou systému hodnocení vlivů na životní prostředí, označovaný mezinárodně zkratkou EIA (Environmental Impact Assessment). V úvodní kapitole věnuje pozornost základním rysům a principům EIA, v návaznosti na to potom rozebírá právní úpravu EI podle objektů pozorování. Třetí část je věnována vymezení orgánů státní správy, které jsou příslušní k posuzování vlivů činností na životní prostředí. Na konci publikace jsou zpublikována vybraná ustanovení konvence o hodnocení vlivů činností přes hranice států Espoo 1991 (Finsko).

Ralf Hohmann : *Systém trestného činu*

Publikace obsahuje upravenou přednášku Ralfa Hohmanna, kterou přednesl na právnické fakultě Masarykovy univerzity v rámci svého přednáškového cyklu. Autor si v této publikaci klade dva základní cíle:

1. Poukázat na praktickou důležitost, jaká přísluší nauce o trestněprávním přičítání (tzv. „systém trestného činu“) jakožto právnické metodě.
2. Zdůraznit tu skutečnost, že by neměla být akceptována žádná dogmatická metoda, která by byla závislá na materiálním pojmu trestného činu (zásada „žádná účelnost za cenu spravedlnosti“).

Zdeňka Pištěláková : *Průvodce základy počítačové praxe (3. část)*

Publikace má pomoci při studiu a praktickém poznání funkcí programového produktu firmy Microsoft, který je prezentován pod jménem WINDOWS. Jak je v úvodu zdůrazněno, předkládaný materiál je zpracován pouze heslovitě. Nenahrazuje manuál, který přináší úplný a vyčerpávající popis všech funkcí a činností. Má pomoci při zachycení nejdůležitějších pojmů, umožnit orientaci v základních funkcích produktu a usnadnit vyhledání nejběžnějších zadání.

Stanislava Bauerová, Karel Schelle : *Bibliografie právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně za rok 1990*

Stanislava Bauerová, Karel Schelle : *Bibliografie právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně za rok 1991*

Bibliografie za léta 1990 a 1991 jsou určeny zejména odborné právnické veřejnosti. Obsahují kompletní vědeckou produkci učitelů právnické fakulty Masarykovy univerzity v Brně za uvedené roky. Publikace jsou rozděleny podle kateder. Bibliografie zajisté poslouží i diplomantům a postgraduátům v orientaci v základní právnické literatuře.

Všecké uvedené publikace je možné si objednat v edičním oddělení právnické fakulty Masarykovy univerzity.